

Forebyggelse af livmoderhalskræft ved **vaccination** og **screening**

Information om HPV og livmoderhalskræft udarbejdet af:

© Professor, overlæge, dr. med. Susanne Krüger Kjær, Rigshospitalet/
Kræftens Bekæmpelse

Speciallæge i gynækologi og obstetrik, Ph.d. Edith Ingerslev Svare, Helsingør
Praktiserende læge Per Wium-Andersen, Farum

Vidste du, at

- hvert år får **400 danske kvinder** konstateret livmoderhalskræft – og at 175 af dem dør
- hvert år bliver 5.000 danske kvinder behandlet med **keglesnit for svære celleforandringer**, der kan være et forstadium til livmoderhalskræft
- vi kan **forebygge 70 %** af alle tilfælde af livmoderhalskræft med vaccination
- vi kan finde resten med **regelmæssig screening**

Forebyggelse af livmoderhalskræft
– **hvad kan du selv gøre?**

Bliv **screenet** hvert 3. år

Bliv **vaccineret**

Lad være med at ryge

Brug **kondom**

LIVMODERHALSKRÆFT FAKTA OG SPØRGSMÅL

Kræft i livmoderhalsen rammer mere end 400 danske kvinder hvert år, og omkring 175 kvinder dør årligt af sygdommen. Derudover behandles hvert år mere end 5.000 kvinder med operation (keglesnit) for svære celleforandringer, som er et forstadium til livmoderhalskræft.

HVEM FÅR LIVMODERHALSKRÆFT?

Livmoderhalskræft rammer både yngre og ældre kvinder - cirka halvdelen af de kvinder, der får stillet diagnosen, er under 45 år.

HVAD ER SCREENING?

Ved en gynækologisk undersøgelse tager lægen en prøve fra slimhinden på livmoderhalsen ved hjælp af en lille børste eller spatel. Prøven undersøges under mikroskop for tegn på celleforandringer.

I Danmark tilbydes kvinder mellem 23 år og 65 år at få foretaget celleprøver fra livmoderhalsen. Formålet er at finde og behandle forstadierne til livmoderhalskræft, så sygdommen ikke får lov at udvikle sig.

HVAD ER CELLEFORANDRINGER?

Det er nogle forandringer i cellerne på livmoderhalsen, som *kan* være et forstadium til kræft – men ikke behøver at være det. Et forstadium er ikke kræft, og det kan fjernes så det ikke udvikler sig til kræft.

HVAD ER ÅRSAGEN TIL LIVMODERHALSKRÆFT?

Den vigtigste årsag til livmoderhalskræft er en virusinfektion med human papillomavirus (forkortes HPV), og f.eks. er rygning også en risikofaktor.

HUMAN PAPILLOMAVIRUS (HPV) FAKTA OG SPØRGSMÅL

HPV-infektion er en meget almindelig infektion, idet 50-80 % af alle kvinder og mænd vil få infektionen på et eller andet tidspunkt i livet. HPV er især meget hyppig hos unge mennesker. De fleste tilfælde af HPV-infektion forsvinder af sig selv, men hos nogle bliver den kronisk.

HVORDAN FÅR MAN HPV?

HPV er seksuelt overført.

HVEM KAN FÅ HPV?

Alle, der har et seksualliv, kan blive smittet med HPV. Infektionen er så almindelig, at man faktisk kan kalde den en slags "seksuel forkølelse." Kondom nedsætter risikoen for at blive smittet med HPV, men beskytter ikke 100 %.

HVAD ER SYMPTOMERNE PÅ HPV?

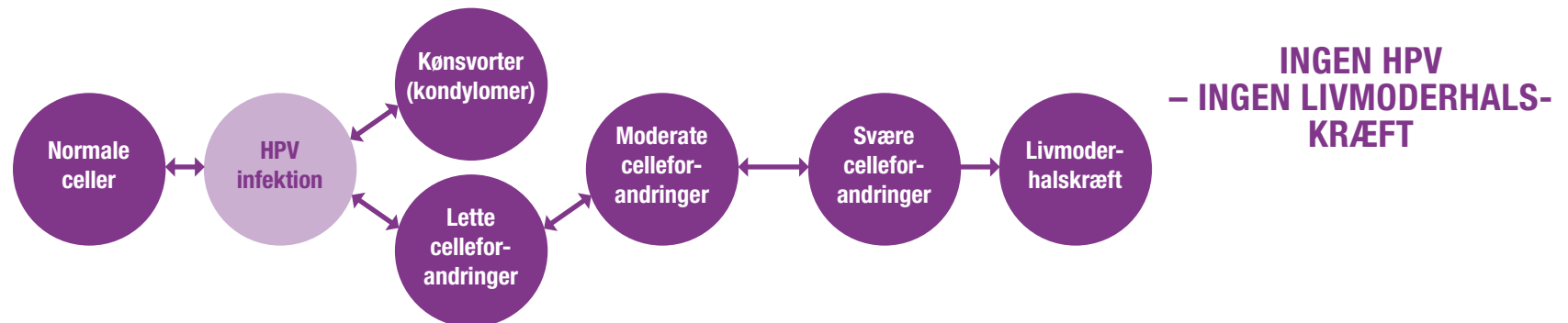
HPV-infektion er oftest uden symptomer. Derfor kan man have den uden at vide det – ligesom f.eks. klamydia. Nogle gange kan HPV give kønsvorter (kondylomer), som er en ufarlig, men meget generende lidelse.

HVORDAN BEHANDLER MAN HPV?

Der findes ikke nogen behandling mod selve HPV-infektionen

HVORDAN UDVIKLER HPV-INFEKTION SIG TIL LIVMODERHALSKRÆFT?

En kronisk HPV-infektion kan give svære celleforandringer på livmoderhalsen, som i værste fald kan udvikle sig til livmoderhalskræft, se figuren herunder. Der kan gå mange år fra man er smittet med HPV til man eventuelt udvikler celleforandringer.

VACCINATION

HVORDAN KAN EN VACCINE FOREBYGGE LIVMODERHALSKRÆFT?

Vaccinen forebygger infektion med HPV, og dermed forebygges udviklingen af svære celleforandringer og livmoderhalskræft.

Når man bliver vaccineret, dannes der såkaldte antistoffer. Når man så senere hen får den pågældende virus, kan kroppen huske den, og antistofferne bekæmper virus, før man udvikler sygdom – i værste tilfælde svære celleforandringer og livmoderhalskræft.

BESKYTTER VACCINEN 100 % MOD LIVMODERHALSKRÆFT?

Nej – På nuværende tidspunkt beskytter vaccinen mod to typer af HPV (HPV 16 og 18), som tilsammen forårsager 70 % af alle tilfælde af livmoderhalskræft.

Desuden forebygger vaccinen mere end 60 % af de svære celleforandringer, og endelig beskytter vacciner, der indeholder HPV 6 og 11, også mod kønsvorter

ER DET NØDVENDIGT AT FÅ TAGET CELLEPRØVER, HVIS MAN BLIVER VACCINERET?

Ja – Det er meget vigtigt at man fortsætter med at blive undersøgt for livmoderhalskræft, fordi vaccinen ikke på nuværende tidspunkt beskytter mod alle typer af HPV.

KAN VACCINEN BRUGES TIL AT FJERNE CELLEFORANDRINGER ELLER LIVMODERHALSKRÆFT?

Nej – HPV-vaccinen er forebyggende og kan ikke behandle celleforandringer eller livmoderhalskræft.

HVORNÅR SKAL MAN VACCINERES?

Helst før det første samleje - fordi vaccinen jo skal forebygge en seksuelt overført infektion. Derfor er vaccinen primært beregnet til større børn, men den beskytter også unge kvinder.

ER DET FOR SENT AT BLIVE VACCINERET NÅR MAN HAR HAFT FØRSTE SAMLEJE?

Nej – Vaccinen virker også efter seksuel debut. Dette er nu vist for kvinder op til 26 år. Selvom man skulle være smittet med en af de HPV typer, der findes i vaccinen, vil man stadig kunne opnå beskyttelse mod de resterende HPV-typer i vaccinen.

BØRNE-VACCINATIONSPROGRAM

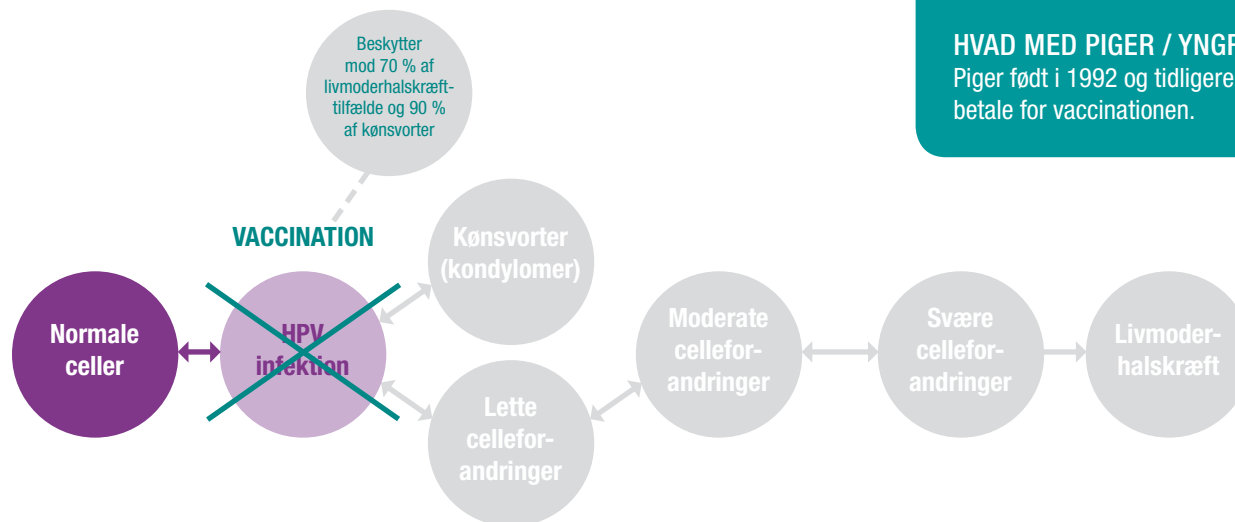
Piger i 12 års-alderen: Fra 1. januar 2009 kan piger på 12 år blive vaccineret gratis mod HPV via børnevaccinationsprogrammet

CATCH-UP VACCINATIONSPROGRAM

Fra 1. oktober 2008 og til slutningen af 2010 kan piger født i 1993, 1994, 1995, blive vaccineret gratis mod HPV.

HVAD MED PIGER / YNGRE KVINDER FØDT FØR 1993?

Piger født i 1992 og tidligere, kan blive vaccineret, men skal selv betale for vaccinationen.

**HUSK SCREENING
HVERT 3. ÅR
... OGSÅ NÅR DU ER
BLEVET VACCINERET**

DU KAN LÆSE MERE OM HPV, LIVMODERHALSKRÆFT OG VACCINATION PÅ F.EKS.:

www.cancer.dk
www.stophpv.dk

Sanofi Pasteur MSD har finansieret trykning af denne brochure